

SAMBAND ÍSLENSKRA SVEITARFÉLAGA

Kommuneekonomi i Island

Nordiskt möte i Akureyri Island

August 2014

Gunnlaugur Júlíusson

Landspolitiken

- Islands ekonomi har nått ett relativt bra jämviktsläge efter några svåra år:
 - Inflationen er på 2,5%
 - Ekonomisk tillväxt er över 3%
 - Arbetslösheten er drygt 4%
 - Regeringen strävar hårt efter att uppnå balans på statsbudgeten
- Några positive täcken inn i framtiden:
 - Privat konsumtion håller på att öka
 - Ökad takt i investeringar (både privata och offentliga)
 - Exporten stiger, särskilt fiskeriprodukter
 - Turismen bara ökar
 - Det kan vara både positivt och negativt 😊

Landspolitiken

- Regering (högre och centerpartiet) har varit vid makten i drygt ett år
 - Ansögningsom medlemskap av EU har lagts på is
 - Hård debatt om hur ansökningsom skulle behandlas
 - Tung vikt på att uppnå balans i statsbudgeten
 - Historiskt sätt vet man att det kommer att bli svårt
 - Budgetplaneringen värkar för ofta vara urealistisk
 - Regeringen har en del svåra uppgifter ulösta
 - Statsskulderna er höga (108% av BNP året 2013)
 - Räntekostnaderna er höga
 - Husbanken står illa till
 - Statens pensionfund´s utbetalningar kommer att öka

Landspolitiken

- Andra svåra uppgifter som regeringen har på sitt bord:
 - Valutahindern
 - Valutahindern har varit sedan 2008
 - Finansministeren har tillsatt en komitee för att komma fram med förslag om lösningar
 - „Snölavinen“
 - Utländska pengar som är inlåsta i riksbanken men som vill „ut“
 - Obetald „räkning“ från den nya Landsbanken (300 mrd IKR)
 - Landsbankens konkursbo's skuld vid den nya Landsbanken. Skall betalas i utländsk valuta.
 - Andra viktiga uppgifter:
 - Utsikt för oro på arbetsmarknaden nu i vinter

Landspolitiken

- Turismen i Island har ökad lavinartad de senaste åren
 - Året 2012 kom knappt 700.000 turister till landet
 - Året 2014 ser det ut till att de blir över 1 million
 - Denna utveckling har medfört både positiva och negativa effekter
 - Turismen har givet ett gott input i näringslivet i allmänhet
 - Turismen har bidraget till att behålla kronans styrka
 - Turismen har förändrad utvecklingen i bestämda tätorter
 - Lantbruket går på full fart och kan plötsligt inte uppfylla behovet för mat!!

Landspolitiken

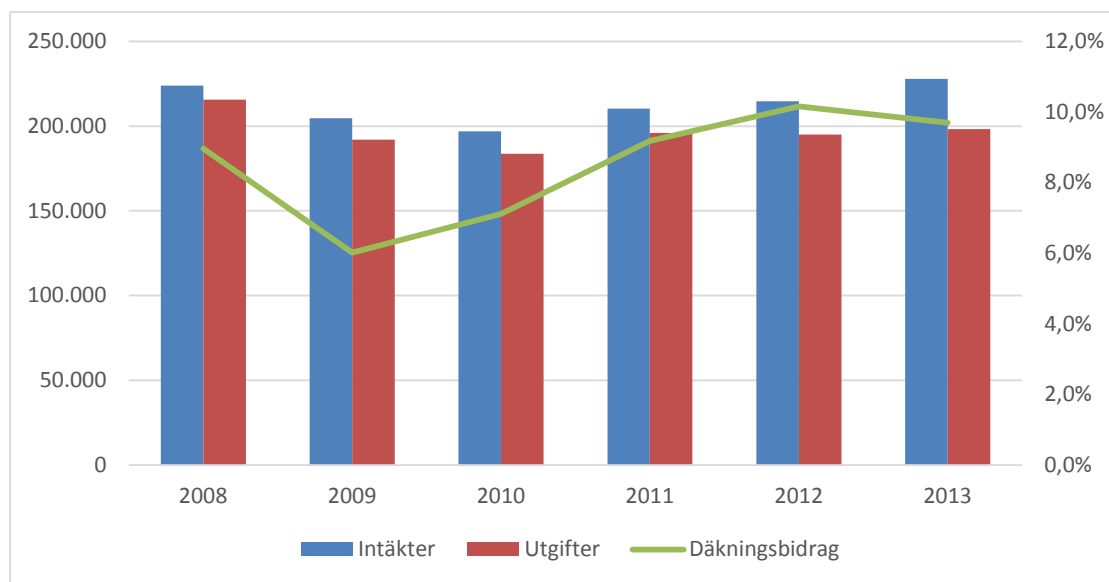

- Belastning på naturen har på enstaka ställen överskridet naturens tolerans
- Kraven på kommunerna om utbyggnad av servicebyggnader för turister stiger
- Mycket debatt pågår om och hur turisterna skall betala en särskild inträdesavgift på de mest besökta turistorterna
- „Gräshopparturismen“ lämnar lite pengar bak om sig men är en tung belastning för naturen på vissa områden
- I Reykjavik är det nu för tiden en bostadsbrist på grund av stadigt mer uthyrning av lägenheter till turister
- Säkerhetsfrågor kommer allt mer in i bilden

Kommuneekonomien

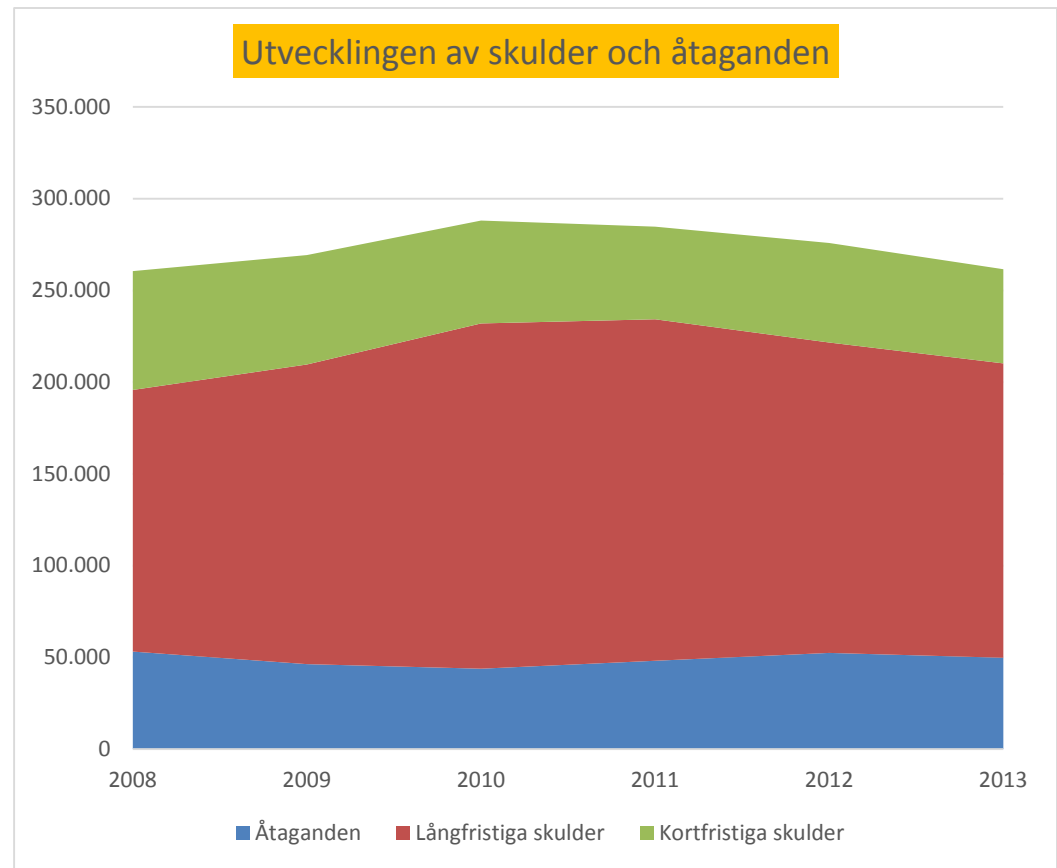
- Kommunerna har ansvar för knappt 30% av de totala offentliga utgifter
- I allmänhet har kommuneekonomien förbättrats de senaste åren
- Däckningsbidraget som % av kommunernes totala intäkter har stigit

Kommuneekonomien

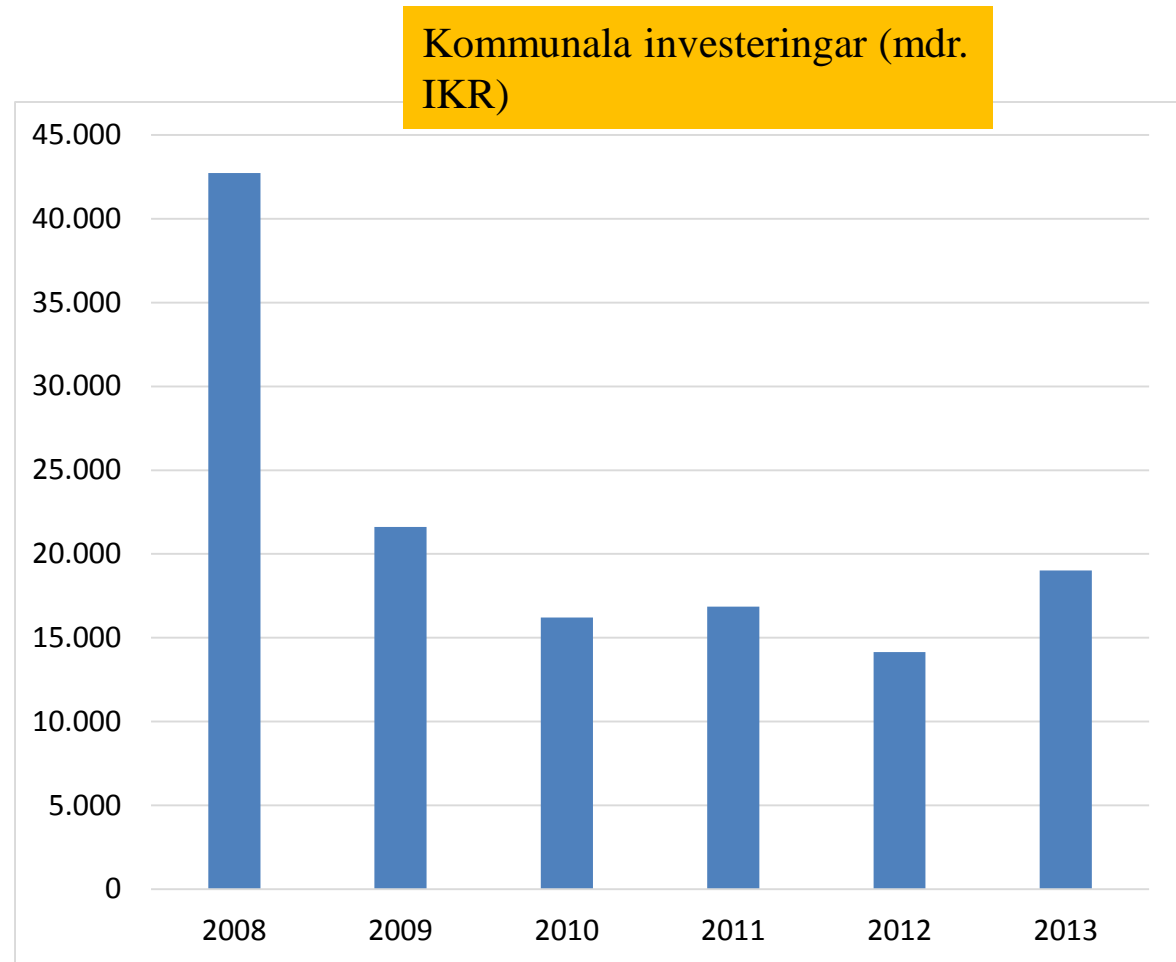
- Totala skulder får högst vara 150% av totala intäkter
- De kommuner som ligger över gränsen skall uppnå lagstiftad målsättning på max 10 år

Kommuneekonomien

- Kommunerna strävar efter att förbättra sin ekonomiska situation
- Kommunernes investeringar er fortfarande mycket låga
- Nerbetalning av skulder prioriteras
- Ca 10 av 74 kommuner er på tillsynsnämndens bord

Nya utmaningar

- I samband med att handikappvården flyttades till kommunerna 1. jan. 2011 började debatt om att kommunerna skulle erbjuda Brukarstyrt Personlig Assistans (BPA)
- Staten och kommunerna enades om en treårig försöksperiod för BPA
- Bestämda intressegrupper pressade hårdt på att BPA skulle vara rådande serviceform inom handikappvården på en kort tid
- Vi har haft stor nytta av erfarenheten i de andra nordiska länderna
- Debatten har lugnad sig och er mer balanserad än förr

Nya utmaningar

- I löneförhandlingar med lärarkåren i grundskolan under våren 2014 blev en del förändringar:
 - Skolföreståndarnas ställning stärktes
 - Vid 60 års åldern fik lärarne 27% „rabatt“ av arbete knutet till undervisning.
 - En lärare måste nu tillbringa större andel av sitt arbete i skolan m m.
 - Dessa förmån förhandlades bort emot en löneförhöjning som var ganska rimliga.
 - Vad gäller förskolelärarna gjordes inga radikala strukturförändringar i samband med löneförhandlingarna. Trots det blev förhandlingarna kostnadsamma.
 - Löner blir nu i stora drag lika mellan grundskola- och förskolalärare.

Strukturreformer

- Överförel av äldreomsorgen:
 - Tidsplan för överföreln er nu satt på 1. jan 2016
 - Ganska komplicerad uppgift
 - Driftsmässigt omfang är tre gånger större en sekoren för handikappade
 - Erfarenheten från överföreln av sektorn för handikappade i förhandlingar med staten kommer att användas
 - Många kommuner er för små för att klara uppgiften på egen hånd
 - Kommunesektoren har den inställning att de måste ha klargjort alla „lösa endar“ vedrörande överförel af handikappsektoren först